

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра іноземних мов професійного спрямування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАЄВА

_____ 05 " вересня " 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стародавні мови: латина

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма: Історія та археологія

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни "Стародавні мови: латина". Одеса: ОНУ, 2023. 20 с.

Розробники: Миронова Л.А., старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування; Ульянова В.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № 1 від " 1 " вересня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Олена НАБОКА

Погоджено із гарантом ОПП «Історія та археологія»

_____ Наталія ПЕТРОВА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 2 від " 1 " вересня 2023 р.

Голова НМК _____ Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № ____ від " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № ____ від " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 2/2	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	вибіркова	
		<i>Рік підготовки</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Практичні</i>	
		30 год.	10 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
		Форма підсумкового контролю: залік/залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкриття основ латинської мови як втілення римської культури, усвідомлення її ролі у розвитку суспільства, ознайомлення з загальноосвітнім значенням латинської мови та її впливом на сучасні європейські мови. Процес навчання передбачає засвоєння фонетики, базових лексико-граматичних структур, а також вивчення широкого спектру крилатих виразів. Практична мета курсу – допомогти здобувачам набути умінь та навичок перекладу зі словником латинських текстів та використання латиномовної лексики у навчальній, науковій та професійній діяльності.

Завдання:

- сформувати у здобувачів вищої освіти загальні фахові компетентності для забезпечення використання мови в академічному та професійному середовищі;
- навчити здобувачів самостійно працювати зі словником та новою лексикою, розпізнавати форми слів;
- ознайомити з ефективними стратегіями самостійної роботи для засвоєння матеріалу латинської мови у вищій школі;
- виробити у здобувачів вміння застосовувати граматичні правила латинської мови для читання і перекладу латинських джерел за допомогою словника.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральної компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних загальних **компетентностей**:

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 12. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

Програмні результати навчання:

5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- латинський алфавіт, правила читання та постановки наголосу;
- правила запису всіх частин мови у словнику;
- парадигми відмінювання іменників та прикметників;
- систему часів латинського дієслова;

вміти:

- читати та перекладати латинські тексти фахової спрямованості;
- аналізувати форми слів, виділяючи лексичні значення коренів та морфологічні функції афіксів;
- користуватись латинським словником для морфологічного аналізу і перекладу текстів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика. Частини мови: іменник, прикметник, дієслово.

Тема 1. Історія розвитку та фонетика латинської мови.

Латинська мова – важлива програмна дисципліна для студентів-істориків вищої школи України. Виникнення та періодизація латинської мови. Латинський алфавіт. Правила читання. Правила наголосу.

Тема 2. Частини мови. Іменник.

Загальна характеристика іменника. Категорії іменника. Запис іменника у словнику.

Тема 3. Іменники I відміни.

Ознаки іменників I відміни. Визначення основи. Відмінкові закінчення іменників I відміни.

Тема 4. Дієслово в системі мови.

Граматичні категорії дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Запис дієслів у словнику. Наказовий спосіб (modus imperativus). Заперечні форми наказового способу.

Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану.

Відмінювання дієслів у теперішньому часі. Сполучні голосні. Особливості відмінювання дієслова *sum, esse*. Особові займенники. Відмінювання займенників. Вживання займенників у реченнях.

Тема 6. Іменники другої відміни. Прикметники першої групи.

Характеристика іменників II відміни. Роди іменників. Особливості відмінювання іменників II відміни. Прикметники I та II відмін. Запис прикметників у словнику. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметників з іменниками.

Змістовий модуль 2. Система інфекта. Іменники III-V відмін. Прикметники II групи.

Тема 7. Пасивний стан латинських дієслів.

Утворення теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу дієслівних форм українською мовою.

Тема 8. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.

Утворення форм минулого часу. Вживання сполучних голосних. Відмінювання дієслова *sum, esse* в минулому часі.

Тема 9. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.

Особливості утворення майбутнього часу.
Відмінювання дієслова *sum, esse* в майбутньому часі.

Тема 10. Іменники III відміни.

Класифікація іменників III відміни. Запис іменників III відміни у словнику. Особливості відмінювання. Винятки іменників III відміни за формою та за родом.

Тема 11. Прикметники другої групи. Класифікація прикметників III відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни.

Тема 12. Іменники четвертої та п'ятої відмін.

Особливості відмінювання іменників IV та V відмін. Винятки щодо роду.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього го	У тому числі				Усього го	У тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Фонетика. Частина мови: іменник, прикметник, дієслово.										
Тема 1. Історія розвитку та фонетика латинської мови.	8		2		6	8				8
Тема 2. Частина мови. Іменник.	6		2		4	8		2		6
Тема 3. Іменники I відміни.	6		2		4	6				6
Тема 4. Дієслово в системі мови.	8		2		6	6				6
Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану.	6		2		4	8		2		6

Тема 6. Іменники другої відміни. Прикметники першої групи.	8		2		6	8			8
Періодичний контроль за змістовим модулем 1.	2		2			1		1	
Разом за змістовим модулем 1.	44		14		30	45		5	40

**Змістовий модуль 2.
Система інфекта. Іменники III-V відмін. Прикметники II групи.**

Тема 7. Пасивний стан латинських дієслів.	6		2		4	6			6
Тема 8. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.	6		2		4	8		2	6
Тема 9. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.	6		2		4	6			6
Тема 10. Іменники III відміни.	10		4		6	8			2
Тема 11. Прикметники другої групи.	8		2		6	8			8
Тема 12. Іменники четвертої та п'ятої відмін.	8		2		6	8			8
Періодичний контроль за змістовим модулем 2. Підсумкове заняття.	2		2			1		1	
Разом за змістовим модулем 2.	46		16		30	45		5	40
Усього годин	90		30		60	90		10	82

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
	Змістовий модуль 1. Фонетика. Частина мови: іменник, прикметник, дієслово.		
1.	Тема 1. Латинська мова – важлива програмна дисципліна для студентів-істориків вищої школи України. Виникнення та періодизація латинської мови. Історія розвитку латинської мови. Характеристика латинської мови як складової частини індоєвропейської мовної сім'ї. Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Кількість голосних і приголосних їх фонетична вимова. Вивчення буквосполучень приголосних та голосних. Особливості вимови дифтонгів. Довгота і короткість складів. Постановка наголосу. Читати слова, дотримуючись правил вимови : впр. 2, 3 на стор.28, підр. Сторчової Т.В.	2	
2.	Тема 2. Частина мови. Іменник. Загальна характеристика іменника. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Розподіл іменників за п'ятьма відмінами. Запис іменника у словнику. Скорочені позначення роду, числа та відмінків. Визначення основи іменника. Виконати тренувальні вправи на визначення відміни та основи іменників: впр. 1 стор. 39 підр. Сторчової Т.В.	2	2
3.	Тема 3. Іменники I відміни. Основні ознаки іменників першої відміни. Рід іменників. Словникова форма іменників I відміни. Відмінкові значення. Відмінювання в однині та множині. Вживання іменників I відміни з прийменниками in, cum, ex. Провідміняти письмово в однині та множині іменники за власним вибором. Читати та перекладати речення: вправи 3, 4, стор. 40, підр. Сторчової Т.В.	2	
4.	Тема 4. Дієслово в системі мови. Граматичні категорії дієслова та їх назви латинською мовою. Особа, дієвідміна, стан, час, спосіб, число. Основа	2	

	теперішнього часу. Неозначена форма дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Запис дієслів у словнику. Виписати зі словника дієслова до всіх дієвідмін, визначити основу та виділити кінцеву літеру основи. Утворення наказового способу. Визначити дієвідміну дієслів: вправа 2 а, стор. 55, підр. Сторчової Т.В. Утворити форми наказового способу: вправа 2 с, стор. 55, підр. Сторчової Т.В.		
5.	Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Особові закінчення дієслів теперішнього часу дійсного способу активного стану. Відмінювання дієслів у теперішньому часі. Сполучні голосні. Особливості відмінювання дієслова <i>sum, esse</i> . Утворити вказані форми особи та числа дієслів: вправа 4b, стор. 56, підр. Сторчової Т.В. Перекласти утворені форми дієслів. Знайти помилки у реченнях: вправа 8, стор. 56, підр. Сторчової Т.В.	2	2
6.	Тема 6. Іменники другої відміни. Прикметники першої групи. Характеристика іменників II відміни. Основна ознака іменників II відміни та їх рід. Відмінювання іменників другої відміни. Вживання II відміни з прийменниками (<i>in, cum</i>). Особливості відмінювання іменників середнього роду. Читати, перекладати текст “ <i>Lucilius et Syrus</i> ” на стор. 42, підр. Сторчової Т.В. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I та II відмін. Словникова форма. Відмінювання прикметників першої групи. Провідміняти словосполучення в однині та множині. Виконати вправи 2 на стор. 70, підр. Сторчової Т.В.	2	
	Періодичний контроль за змістовим модулем 1.	2	1
	Змістовий модуль 2. Система інфекта. Іменники III-V відмін. Прикметники II групи.		
7.	Тема 7. Пасивний стан латинських дієслів. Утворення теперішнього часу пасивного стану. Неозначена форма дієслова теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу дієслівних форм українською мовою. Визначити особу, число та стан дієслів: вправа 2d, стор. 55, підр. Сторчової Т.В. Перекласти речення, трансформувати активну конструкцію у пасивну та навпаки. вправа 9, стор. 57, підр. Сторчової Т.В.	2	

			2
8.	<p>Тема 8. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.</p> <p>Утворення форм минулого часу за допомогою суфіксів.</p> <p>Відмінювання дієслова <i>sum, esse</i> в минулому часі.</p> <p>Утворити форми дієслів відповідно до вказаної особи та числа: вправа 5b, стор. 83, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Провідміняти письмово дієслова у минулому часі, виділити суфікси і закінчення, зробити переклад утворених форм: вправа 1, стор. 82, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
9.	<p>Тема 9. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану.</p> <p>Відмінювання дієслова <i>sum, esse</i> в майбутньому часі.</p> <p>Переклад та аналіз тексту “<i>In schola nostra</i>”, стор. 85, підр. Сторчової Т.В.</p>		
10.	<p>Тема 10. Іменники III відміни.</p> <p>Основна ознака іменників III відміни. Запис іменників III відміни у словнику. Класифікація іменників III відміни. Рівноскладові та нерівноскладові іменники. Характерні закінчення іменників чоловічого, жіночого, середнього роду. Утворити форму родового відмінка іменників та визначити їх групу та основу, провідміняти іменники в однині та множині: вправа 1, стор. 99, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Читати, перекладати текст “<i>De Ulixе, viro audaci et prudenti</i>”, стор. 113, підр. Сторчової Т.В. Визначити форми іменників.</p>	4	2
11.	<p>Тема 11. Прикметники другої групи.</p> <p>Класифікація прикметників III відміни. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни. Узгодити прикметники III відміни з іменниками: вправа 3, стор. 112, підр. Сторчової Т.В. Виписати прислів'я з прикметниками, визначити їх відміну, відмінок та число.</p>	2	
12.	<p>Тема 12. Іменники четвертої та п'ятої відмін. Особливості відмінювання іменників IV та V відмін. Фразеологізми зі словом <i>res</i>. Провідміняти в однині та множині словосполучення: вправа 2, стор. 131, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Читати, перекладати текст А стор. 132, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	

	Періодичний контроль за змістовим модулем 2. Підсумкове заняття.	2	1
	Разом	30	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		очна	заочна
	Змістовий модуль 1. Фонетика. Частини мови: іменник, прикметник, дієслово.		
1.	Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу. Короткий виклад історії латинської мови. Підготувати повідомлення про місце латинської мови в сучасному світі, її використання в сферах життя, вплив на рідну мову, етапи розвитку латини . Виписати відомі цитати, висловлювання, прислів'я латинською мовою. Поділ слова на склади. Читання фонетичних вправ. Поставити наголос у словах, пояснити правила вимови та наголосу: вправи 4, 5 на стор. 29, підр. Сторчової Т.В. .	6	8
2.	Тема 2. Виписати зі словника іменники, окремо записати основу та вказати відміну. Знайти похідні слова в українській та іноземних мовах, що утворилися від латинських іменників. Особливості запису деяких іменників у словнику. Виконати тренувальні вправу на визначення відміни та основи іменників: впр. 2 стор. 39, підр. Сторчової Т.В.	4	6

3.	<p>Тема 3. Неузгоджене означення та способи його передавання українською мовою. Виписати зі словника слова, що походять в українській мові від латинських іменників I відміни.</p> <p>Читати, перекладати, зробити граматичний аналіз тексту “De Italia” на стор. 41, підр. Сторчової Т.В.</p>	4	6
4.	<p>Тема 4. Вивчити напам'ять назви граматичних категорій дієслова. Виписати зі словника дієслова 1-4 дієвідмін, визначити їх основу. Утворити форми наказового способу однини та множини, заперечну форму. Перекласти утворені форми українською мовою.</p> <p>Виписати дієслова, які становлять винятки з правил, та утворити до них всі форми наказового способу.</p> <p>Перекласти назви граматичних категорій, впр. 1, стор. 54, підр. Сторчової Т.В. Виконати вправи 6, 8 на стор. 56, підр. Сторчової Т.В.</p>	6	6
5.	<p>Тема 5. Виписати зі словника дієслова до кожної дієвідміни, провідмінити їх та перекласти утворені форми. Читати, перекладати, аналізувати текст “Кефей, Кассіопея та їхня донька Андромеда” на стор. 168, підр. Сторчової Т.В. Виписати всі слова з тексту у словникових формах.</p> <p>Особові займенники. Відмінювання займенників. Зробити переклад речень, впр. 3, стор. 70, підр. Сторчової Т.В.</p>	4	6
6.	<p>Тема 6. Знайти у словнику іменники II відміни, виписати їх у початкових формах, виділити основу та провідмінити в однині та множині.</p> <p>Читати, перекладати, аналізувати текст “De discipulis Romanis” на стор. 71, підр. Сторчової Т.В. Виписати всі слова з тексту у словникових формах.</p> <p>Зробити добірку 20 прислів'їв, до складу яких входять іменники I-II відмін. Вивчити їх напам'ять.</p>	6	8
	<p>Змістовий модуль 2. Система інфекта. Іменники III-V відмін. Прикметники II групи.</p>		

7.	Тема 7. Провідміняти дієслова кожної дієвідміни в теперішньому часі пасивного стану, перекласти утворені форми. Читати, перекладати, аналізувати форми слів та пояснити вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані: текст “De Cassandrae verbis veris” на стор. 86, , підр. Сторчової Т.В.	4	6
8.	Тема 8. Провідміняти дієслова в минулому та майбутньому часах недоконаного виду дійсного способу пасивного стану, перекласти утворені форми. Читати, перекладати, зробити граматичний аналіз тексту “De Romanis” на стор. 101, підр. Сторчової Т.В.	4	6
9.	Тема 9. Провідміняти дієслова в майбутньому часі недоконаного виду дійсного способу пасивного стану, перекласти утворені форми. Зробити добірку 20 латинських прислів'їв, до складу яких входять дієслова. Вивчити їх напам'ять.	4	6
10.	Тема 10. Виписати зі словника іменники III відміни, визначити їх основу та тип: приголосний, голосний, мішаний. Пояснити правила визначення типу іменників. Читати, перекладати, аналізувати текст “De Romanis” на стор. 101, підр. Сторчової Т.В. Виписати слова зі словника у початкових формах. Вивчити напам'ять 15 латинських прислів'їв з іменниками III відміни.	6	6
11.	Тема 11. Утворити словосполучення іменників з прикметниками III відміни, перекласти рідною мовою, провідміняти в однині та множині. Читати, перекладати та аналізувати текст “De Rheno” на стор. 112, підр. Сторчової Т.В. Вивчити напам'ять 15 латинських прислів'їв, до складу яких входять прикметники I - III відмін.	6	8
12.	Тема 12. Тренувальні вправи на відмінювання іменників IV-V відмін та словосполучень іменників з прикметниками. Читати, перекладати, аналізувати текст “Augustus”, стор. 132, підр. Сторчової Т.В.	6	8
	Разом	60	80

9. Методи навчання

- словесні: розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія (обмін думками);
- наочні: демонстрація таблиць та граматичного матеріалу, презентація дослідження з історії мови;
- практичні: тренувальні вправи, аналіз та переклад текстів, робота в групах.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності та всебічності.

- поточний контроль: усне опитування з метою перевірки вправ, які були заплановані на аудиторну чи самостійну роботу;
- періодичний контроль: контрольна робота наприкінці кожного змістового модуля;
- підсумковий контроль: залік (підсумкове заняття – виставляється загальна оцінка з урахуванням результатів поточного та періодичного контролю або, у разі необхідності, здобувач виконує залікове завдання (див. **Питання для поточного та періодичного контролю**)); загальна оцінка з навчальної дисципліни “Стародавні мови: латина” – це середнє арифметичне від суми балів за поточний та періодичний контроль.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач освіти	
Зараховано	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших здобувачів, самостійно знаходить	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує всі завдання, передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі

		додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі та роботи під час практичних занять (виконання вправ)
Зараховано	75-89	достатньо повно володіє теоретичним навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює та систематизує отриману інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, орієнтується у теорії латинської мови та може успішно використовувати її для виконання вправ.
Зараховано	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, потребує контролю при виконанні завдань.
Не зараховано з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані

		ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	уміння та навички, здебільшого не здатний до самостійного виконання завдання.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та періодичного контролю

1. Виникнення та періодизація латинської мови.
2. Історія розвитку латинської мови.
3. Латинська абетка. Вимова голосних літер та дифтонгів.
4. Особливості вимови приголосних літер.
5. Вимова буквосполучень.
6. Диграфи ch, th, rh, ph у словах грецького походження, їх вимова.
7. Довгота та короткість складів.
8. Правила складоподілу і наголосу.
9. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна.
10. Словникова форма іменника. Запис іменників у словнику.
11. Вживання іменників з прийменниками (in, cum, ex, de).
12. I відміна іменників. Парадигма відмінювання.
13. II відміна іменників. Особливості відмінювання.
14. III відміна іменників. Групи іменників. Відмінювання іменників.
15. Прикметник. Граматичні категорії прикметника.
16. Прикметники I-II відмін. Їх узгодження з іменниками.
17. Прикметники III відміни. Особливості відмінювання.
18. Загальна характеристика дієслова. Основні категорії.
19. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення основи дієслова.
20. Утворення теперішнього часу активного стану.
21. Пасивний стан в латинській мові. Утворення теперішнього часу пасивного стану.
22. Утворення минулого часу недоконаного виду активного стану.

23. Утворення минулого часу недоконаного виду пасивного стану.
24. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу пасивного стану рідною мовою.
25. Особливості утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу активного стану.
26. Утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу пасивного стану.
27. Наказовий спосіб. Заперечна форма наказового способу.
28. Неправильне дієслово *sum, fui, - , esse*. Його вживання та відмінювання у часах системи інфекта.
29. Іменники четвертої відміни. Особливості їх відмінювання.
30. Іменники п'ятої відміни. Словосполучення з іменником *res*.
31. Латинські крилаті вислови. Розказати напам'ять.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Стародавні мови: латина» - це середнє арифметичне суми балів за поточний та періодичний контроль.

Очна та заочна форми навчання

Поточний та періодичний контроль											Загальна оцінка	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Контрольна робота за змістовим модулем 1- 100						Контрольна робота за змістовим модулем 2 - 100						

Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 3 завдань і відповідають змісту навчального матеріалу змістового модуля, а також питанням для поточного та періодичного контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально - методичне забезпечення

1. Миронова Л.А., Григораш В.С. Методичні вказівки до курсу «Латинська мова» для студентів спеціальності 032 «Історія та археологія» першого бакалаврського рівня денної форми навчання. Одеса: Студія Печать, 2019. 36 ст.

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/kaf_inozemnih_mov_gumanitarnih/metodichne_zabezpechenia_myronova_i_032_istoriya_ta_arkheologiya_p.pdf

2. Робоча програма навчальної дисципліни «Стародавні мови: латина». Одеса: ОНУ, 2023. 20 с.

4. Силабус навчальної дисципліни «Стародавні мови: латина».

14. Рекомендована література

Основна

1. Горецька Х. В. Латинська мова: навч. посібник. Львів : ЛТЕУ, 2019. 215 с.

2. Сафроняк О., Волощук В., Волощук М. Латинська мова. Підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 457 с.

3. Сторчова Т. В., Гуменюк Ж. Г. Латинська мова: підручник. Київ : Вид. дім «Слово», 2015. 512 с.
4. Ухаль М. М. Латинська мова : підручник. Ужгород : Говерла, 2017. 320 с.
5. Яковенко Н.М., Миронова В.М. Латинська мова: підручник. К.: ВПЦ "Київський університет", 2019. 431 с.

Додаткова

1. Паласюк Г.Б., Саварин Т.В., Ворона І.І., Федчишин Н.О. Латинська мова : Підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2021. 524 с.
2. Петришин М. Й. Латинська мова (збірник текстів для самостійної роботи). Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 143 с.
3. Фомін Б.М. Lingua Latina. Підручник з латинської мови для студентів-істориків вищої школи. Одеса: Астропринт, 2005. 296 с.
4. Ярцева Л. І. Латинська мова: навчальний посібник. Запоріжжя, 2020. 126 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Сайт для вивчення латинської мови та культури: <http://linguaeterna.com/ua/>
2. Онлайн перекладач з латинської на українську.
URL: <https://translate.google.com/?hl=uk&sl=la&tl=uk&op=translate>
3. Лінгвопедія. URL: <https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html>
4. Сайт для вивчення латинської лексики за розділами. URL: <https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>
5. Beginning Latin: Grammar. URL: <https://www.usu.edu/markdamen/Latin1000/>
6. Cambridge Latin Course. URL: <https://www.clc.cambridgescp.com/home-clc>
7. English-Latin dictionary. URL: <https://www.online-latin-dictionary.com/>
8. Latin tutorial. URL: <https://www.latintutorial.com/>